

Zgromadzenie Ligi Narodów składa hołd Wielkości Józefa Piłsudskiego

GENEWA, 20.5 — (Telefonem od własnego korespondenta). Nieraz byłem obecny na posiedzeniach Ligi Narodów, na których czczone pamięć zmarłych mężów stanu. Zazwyczaj wszystko ogranicza się do krótkiego przemówienia przewodniczącego Rady i podziękowania przedstawiciela państwa, które Zmarły reprezentował. Byłem obecny gdy Liga uczła pamięć Brianda, który dla niej położył olbrzymie zasługi, gdy wspomniano pamięć króla Aleksandra i Ludwika Barthou. Były to ceremonie piękne i wzruszające.

Nigdy jednak jeszcze nie byłem świadkiem tak wspaniałej kommemoracji, jak dzisiejsze uczczenie pamięci Pierwszego Marszałka Polski. Obchód bowiem dzisiejszy wyrósł do znaczenia hołdu, złożonego przez cały świat cywilizowany nie zwyciężkiemu generałowi, lub wielkiemu mężowi stanu, lecz bohaterowi, przerastającemu te pojęcia.

Nieskończony korowód mów, który rozpoczął jako przewodniczący Rady, Litwinow, nastroszony był na jedną nutę.

Wszyscy mówcy podkreślali przedewszystkiem wyjątkowość postaci i dzieła Marszałka Józefa Piłsudskiego. Czuł było, że zrozumienie wielkości tego męża jest dzisiaj własnością nie tylko Polski, ale całego świata.

Piękne przemówienie ministra Komarnieckiego godnie zakończyło ten podniosły obchód, który napewno pozostanie wryty w pamięci wszystkich obecnych. Cep.

GENEWA, 20.5 — PAP — Nadzwyczajna sesja Zgromadzenia Ligi Narodów, która dziś rozpoczęła swe prace, uczła uroczystość pamięci Marszałka Piłsudskiego.

Litwinow o Wodzu i Budowniczym Polski

MOWA PREZESA RADY LIGI NARODÓW

Zgromadzenie otworzył urzędujący prezes Rady Ligi Narodów, komisarz spraw zagranicznych Z. S. R. B. p. Litwinow, który wygłosił następujące przemówienie:

„Otwieram nadzwyczajną sesję Zgromadzenia Ligi Narodów pod znakiem żałoby. Państwo, egzystujące z moim krajem straciło męża, którego potężna osobistość złączona jest nierozdzielnie z historią wstąpienia Polski i rozwoju jej życia publicznego od chwili odzyskania bytu niepodległego. Marszałek Piłsudski poświęcił całe swoje życie sprawie odrodzenia Polski i poniósł dla tej sprawy największe ofiary. Zasłużenie został uznany Bohaterem Narodowym. Od początku nowego bytu Polski aż do swego zgonu kierował Marszałek Piłsudski losami swego kraju, który skonsolidował. Dzięki jego wysiłkom Polska zajmuje w rodzinie narodów należne jej miejsce i cieszy się powszechnym szacunkiem.

Uroczystości żałobne ostatnich dni wykazały, w jakiej mierze Marszałek Piłsudski był miłowany przez naród, któremu dopomógł do wyzwolenia się spod obcego jarzma i który znalazł w nim Wodza i Budowniczego. Nie zapominam, że Polska pod rządami Marszałka Piłsudskiego podpisała z rządem, który reprezentuje, pakt o nieagresji, stanowiący jeden z kamieni węgielnych pokoju i bezpieczeństwa, jakto usilnie pragniemy utwierdzić w obecnym dla Europy krytycznym okresie. Składają szczerzy hołd pamięci tego Wielkiego Męża stanu, podziwiamy żalobę Narodu Polskiego. Zgromadzenie Ligi Narodów zechce niezawodnie poprosić delegację polską, aby zakomunikowała rządowi i Narodowi Polskiemu wyrazy naszego głębokiego współczucia”.

Chwila skupionego milczenia

Na wniosek przewodniczącego Zgromadzenie uczło pamięć Marszałka Piłsudskiego chwilą skupionego milczenia.

Przedstawiciel Hiszpanji chyli czoło przed Wielkim Zmarłym

Przedstawiciel Hiszpanji Madariaga, przyłączając się imieniem Hiszpanji do żałoby, która okryła Polskę, stwierdził, że Marszałek Piłsudski był dwukrotnie Ojcem Ojczyzny: odbudował ją, poświęcając jej swe życie podczas wojny, odnowił ją, poświęcając jej swe życie, w czasie pokoju.

„Pisałem kiedyś o Polsce — mówił p. Madariaga — jako o sercu Europy, jako o sercu często rozdzielanym. Jestem przekonany, że w ognisku, które stopiło Polskę w jedną drgającą żyłką całość, ogień trawiący płomienną duszę Zmarłego Marszałka był jednym z najbardziej twórczych i płodnych. Hiszpanja chyli czoło przed Wielkim Zmarłym, przesyłając Polsce hołd i wyrazy głębokiego współczucia”.

Hołd przedstawiciela Węgier

Do Włoc, przedstawiciel Węgier, przyłączając się całym sercem do słów przedmówców oświadczył, że Węgry, złączone z Polską węzłami wiekowej przyjaźni, odczuły boleśnie stratę spowodowaną śmiercią Pierwszego Marszałka wolnej Polski. Naród węgierski współczuje głęboko z narodem polskim, składając szczerzy hołd pamięci Marszałka Piłsudskiego, wielkiego męża i wielkiego przyjaciela Węgier.

Przedstawiciel Portugalji o wielkiej postaci w historii świata

Przedstawiciel Portugalji Vasconcellos oświadczył, iż Marszałek Piłsudski we wskrzeszeniu i w odbudowaniu Polski przekroczył tak dalece ramy indywidualnego czynu patriotycznego, że szlachetna postać Marszałka stała się nie tylko wielką postacią historii Polski, ale także współczesnej historii świata.

Przyłączając się do żałoby narodu polskiego, Vasconcellos oświadczył: „Kilka lat temu mieliśmy zaszczyt gościć Marszałka, który w łagodnym klimacie naszych posiadłości pielęgnował swe zdrowie, nadwątłone heroiczną pracą dla Polski. Pozostawił u nas wspomnienie swej potężnej osobowości, jako Żołnierza i Męża stanu. Raz w życiu było mi danem, w moim charakterze przewodniczącego jednej z komisji Ligi Narodów, być przyjętym przez Marszałka Piłsudskiego, który wykazał wielkie zainteresowanie dla pracy tej komisji. Z rozmowy z tym człowiekiem o surowym wyglądzie, ale o wielkim sercu, wyniosłem wrażenie tak wielkiego autorytetu osobistego, tak głębokiego umysłu i takiej dobroci serca, że rozmowa została dla mnie niezapomnianym przeżyciem”.

Mowa delegata Argentyny

Przedstawiciel Argentyny Cantillo, przyłączając się do słów współczucia, wypowiedzianych przez przedmówców spowodowaną żalobą, która okryła Polskę oraz hołdu, złożonego pamięci Marszałka, którego zgon tak głęboko i boleśnie odczuł został przez naród polski stwierdza, że kraj jego rozumie rozmiar żałoby i wielkość straty, jaką poniósł Polska przez śmierć swego wielkiego Wodza, który jest symbolem odbudowanej Polski, jako państwa wolnego i niepodległego.

„Wyrażam — oświadczył p. Cantillo — w imieniu mego rządu narodowi polskiemu w osobie jego przedstawiciela głębokie współczucie rządu i narodu argentyńskiego”.

Delegat Turcji łączy się całym sercem z żalobą Polski